

Oordelen



Stichting Mooiland discrimineert woonwagenbewoners door vrijkomende standplaatsen op hun woonwagenlocatie niet meer te verhuren.

Oordeelnummer 2014-166

Datum: 19-12-2014

Grond: [Ras](#)

Terrein: [Leveren van en toegang tot goederen en diensten - Wonen](#)

Volledig oordeel

Oordeel

2014-166

Datum: 19 december 2014

Dossiernummers: 2014-0208, 2014-0250

Oordeel in de zaken van

[. . .]

wonende te [. . .], verzoeker 1

[. . .]

wonende te [. . .], verzoeker 2

tegen

Stichting Mooiland,

gevestigd te Wageningen, verweerster

1 Procesverloop

1.1 Bij verzoekschrift van 5 juni 2015, dat op 11 juni 2014 is ontvangen, hebben verzoekers het College voor de Rechten van de Mens (hierna: het College) gevraagd te onderzoeken of verweerster jegens hen (verboden) onderscheid op grond van ras maakt door vrijkomende standplaatsen op de woonwagenlocatie waar zij wonen niet meer te huur aan te bieden.

1.2 Op 24 oktober 2014 is het verweerschrift ontvangen.

1.3 Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 18 november 2014, waar partijen zijn verschenen. Verweerster werd vertegenwoordigd door [. . .], senior jurist, en [. . .], hoofd klantencontacten.

1.4 Het College heeft de zaak ter zitting gelijktijdig behandeld met de zaken van verzoekers en twee andere verzoekers tegen het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Oss (hierna: het College van B&W). In die zaken heeft het College heden oordelen vastgesteld met de nummers 2014-165 en 2014-167.

2 Feiten

2.1 Verzoekers zijn vader (verzoeker 1) en zoon (verzoeker 2). Verzoeker 2 is meerderjarig. Zij wonen gezamenlijk in een woonwagen op de woonwagenlocatie [. . .]te [. . .]. [. . .] ligt in de gemeente Oss.

2.2 In de gemeente Oss zijn in totaal dertien woonwagenlocaties. Verweerster is eigenaar van twee van deze locaties, waaronder [. . .]. De overige woonwagenlocaties zijn in eigendom van de gemeente Oss.

2.3 De woonwagen is eigendom van verzoekers. Verzoekers huren de standplaats van verweerster. Op de woonwagenlocatie van verzoekers staan in totaal zes woonwagens. Deze wagens worden bewoond door familieleden van verzoekers. De woonwagenlocatie heeft thans geen lege standplaatsen.

2.4 Het College van B&W heeft in 2006 nieuw beleid opgesteld ten aanzien van huisvesting in zijn gemeente (Woonvisie). In het beleid is ten aanzien van woonwagenlocaties opgenomen dat bestaande huurovereenkomsten met woonwagenbewoners in stand blijven en dat vrijkomende standplaatsen niet meer worden verhuurd. Indien een standplaats vrijkomt wordt deze ontmanteld. Ook worden geen nieuwe standplaatsen meer aangelegd. Het College van B&W voert hiermee naar eigen zeggen een 'passief 0-beleid' voor woonwagenbewoning.

2.5 Verweerster heeft zich bij aankoop van [. . .] in 2007 ten aanzien van de gemeente Oss geconformeerd aan de volgende bepalingen:

Standplaatsen

1. Zolang het huidige toewijzingssysteem van kracht is, zullen de huidige standplaatsen worden aangehouden voor de vraag vanuit de oorspronkelijke doelgroep in Berghem.

2. Het toekomstig beleid zal erop gericht zijn de huidige woonvorm van standplaats met woonwagen niet verder uit te breiden. Na het vrijkomen van plaatsen op bestaande woonwagenlocaties zullen deze worden afgebroken of zal gekeken worden naar de mogelijkheid van permanente bebouwing, mits gericht op de natuurlijke aanwas en deel uitmakend van het reguliere woningbestand van de woningcorporatie.

3. Koper gaat niet over tot verkoop van standplaatsen.

2.6 Verweerster voert, conform de afspraak met de gemeente Oss in de koopovereenkomst en conform het beleid van het College van B&W, een afbouwregeling voor woonwagenstandplaatsen op [. . .]. Dat betekent dat zij vrijgekomen standplaatsen niet meer te huur aanbiedt voor woonwagenbewoning.

3 Beoordeling van het verzoek

3.1 Ter beoordeling ligt de vraag voor of verweerster jegens verzoekers (verboden) onderscheid maakt op grond van ras bij het aanbieden van goederen of diensten door vrijkomende standplaatsen op hun woonwagenlocatie niet meer te huur aan te bieden.

Juridisch kader

3.2 In artikel 7, eerste lid, onderdeel c, van de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB), in samenhang met artikel 1 AWGB, is bepaald dat het is verboden om onderscheid op grond van ras te maken bij het aanbieden van goederen of diensten indien dit geschiedt door een instelling die werkzaam is op het gebied van volkshuisvesting. Verweerster is als verhuurster van standplaatsen, die vallen onder de sociale woningbouw, gehouden aan deze verbodsbepaling.

3.3 Van direct onderscheid op grond van ras is sprake indien een persoon op grond van zijn/haar ras op een andere wijze wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld. Indirect onderscheid is aan de orde indien een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen van een bepaald ras in vergelijking met andere personen bijzonder treft. Dit is neergelegd in artikel 1, eerste lid, onderdelen b en c, AWGB.

Is de grond ras in het geding?

3.4 Het College legt het begrip ras in de AWGB overeenkomstig het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van elke vorm van rassendiscriminatie (IVUR) ruim uit.

Het omvat tevens huidskleur, afkomst en nationale of etnische afstamming (Kamerstukken II 1990-91, 22 014, nr. 3, p. 13). De Hoge Raad heeft geoordeeld dat voor de vaststelling of er sprake is van discriminatie wegens ras zal moeten worden aangeknoopt bij verschillende kenmerken, die van fysieke, etnische, geografische, culturele, historische en godsdienstige aard kunnen zijn (Hoge Raad, 13 juni 2000, ECLI:NL:PHR:2000:AA6191). Het Committee on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (CERD), dat toeziet op de naleving van het IVUR, hanteert het begrip 'zelfidentificatie'

als norm om te bepalen of mensen behoren tot een bepaalde raciale of etnische groep, indien geen rechtvaardiging is om het tegendeel te concluderen.

3.5 Het College heeft eerder geoordeeld dat woonwagenebewoners, die zich van generatie op generatie als zodanig manifesteren en die zich beschouwen als een bevolkingsgroep met een van andere bevolkingsgroepen te onderscheiden cultuur, onder het begrip ras vallen, zoals bedoeld in de AWGB (zie onder meer Commissie Gelijke Behandeling, thans College, 12 januari 2006, 2006-5, overweging 5.5, en 19 januari 2012, 2012-12, overweging 3.3).

3.6 Verzoekers beschouwen zichzelf als woonwagenebewoners met een eigen cultuur. Verzoeker 1 woont sinds zijn huwelijk, ongeveer 30 jaar geleden, in een woonwagen. Ook werkt hij op het zogenoemde daghandelterrein van de woonwagenlocatie. Verzoeker 2 woont vanaf zijn geboorte op de woonwagenlocatie. Verzoekers wonen samen met familie, al generaties lang woonwagenebewoners. Voordat verzoekers op de huidige locatie woonden hebben zij op grotere locaties gewoond. Deze locaties zijn door de gemeente opgedeeld in kleinere. Verzoekers lichten toe dat hun voorouders in woonwagens door Nederland trokken. Het is niet hun keuze geweest om op een vaste standplaats te wonen. Het reizen is hen van overheidswege onmogelijk gemaakt. Zij wijzen er verder op dat de woonwagencultuur inmiddels op de inventarislijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed Nederland staat. Hierbij zijn de hechte familiebanden en grote onderlinge solidariteit als kenmerken genoemd. Verzoekers herkennen zich hierin en bevestigen dat hun woonwagencultuur zich vooral kenmerkt door het leven in sterke familiebanden.

3.7 Op grond van voorgaande is het College van oordeel dat verzoekers, die zichzelf beschouwen als woonwagenebewoner met een van generatie op generatie overgedragen cultuur, zijn aan te merken als een etnische groep en daarom een beroep kunnen doen op de grond ras in de zin van artikel 1 AWGB. Er is geen reden om het tegendeel aan te nemen. Het kan verzoekers niet worden tegengeworpen dat hun woonvorm niet (meer) wordt gekenmerkt door rondtrekken. Onbetwist is dat de vaste woonvorm geen vrije keuze is geweest maar door de overheid is opgelegd. Ook neemt het College in aanmerking dat woonwagenebewoners veelal met vooroordelen en achterstelling tegemoet worden getreden. Vooroordelen en achterstelling vormen belangrijke overwegingen om aan te nemen dat de grond ras in geding is. Dit begrip krijgt immers vooral betekenis doordat anderen bepaalde mensen zien als een maatschappelijke categorie (zie Commissie Gelijke Behandeling, thans College, 12 januari 2006, 2006-5, overweging 5.12). Nu de grond ras in geding is kan het College de voorliggende vraag toetsen aan artikel 7 AWGB.

Belang verzoekers?

3.8 Het College beoordeelt eerst ambtshalve de vraag of verzoekers belang hebben bij een oordeel en daarmee ontvankelijk zijn in hun verzoek. Verzoekers huren een standplaats voor woonwagenebewoning van verweerster en die huurovereenkomst blijft in stand. Verzoekers mogen dus in hun woonwagen op de woonwagenlocatie blijven wonen.

3.9 In artikel 10, tweede lid, onderdeel a, van de Wet college voor de rechten van de mens (WCRM) is bepaald dat degene, die meent dat in zijn nadeel een onderscheid is of wordt gemaakt als bedoeld in de AWGB, een verzoek om een oordeel kan indienen.

3.10 Het College overweegt dat verweerster vrijkomende standplaatsen op de woonwagenlocatie van verzoekers niet meer verhuurt. Dit heeft tot gevolg dat de woonwagenlocatie van verzoekers steeds kleiner wordt totdat er uiteindelijk niemand meer woont. Het handelen van verweerster heeft dan ook onmiskenbaar gevolgen voor de wijze waarop verzoekers hun woongenot en cultuur zullen kunnen beleven. Ook grijpt het handelen in op de thuissituatie van verzoekers. Verzoekers wonen in één woonwageng. Verzoeker 2 wil zelfstandig gaan wonen met zijn vriendin, maar wel op de woonwagenlocatie. Dat is nu niet mogelijk. Verzoeker 1 heeft de woonwageng aangepast omdat verzoeker 2 aan een rolstoel is gebonden. Daarom wil verzoeker 1 dat verzoeker 2 in deze woonwageng blijft wonen en dat hij een andere woonwageng krijgt op een nog vrij te komen standplaats op het woonwagencentrum. Daarvoor komt hij nu niet in aanmerking. Gezien deze feiten stelt het College vast dat verzoekers beiden nadeel ondervinden van het gestelde onderscheid, ook al blijft de huurovereenkomst ten aanzien van hun huidige standplaats in stand. Naar het oordeel van het College zijn verzoekers ontvankelijk in hun verzoek.

Onderscheid door vrijgekomen standplaatsen niet meer te verhuren?

3.11 Het handelen van verweerster dat ter beoordeling voorligt is de weigering om vrijkomende standplaats op de woonwagenlocatie van verzoekers te verhuren, al dan niet aan verzoekers zelf. Verweerster betwist dat zij hiermee onderscheid maakt jegens verzoekers. Zij voert aan dat zij vrijkomende standplaatsen aan niemand verhuurt, ongeacht ras. Voorts voert verweerster aan dat zij de woonwagenlocatie in 2007 – via een rechtsvoorganger – heeft gekocht van de gemeente Oss. Bij de aankoop heeft zij zich geconformeerd aan koopvoorwaarden. Eén daarvan is dat, na het vrijkomen van plaatsen op bestaande woonwagenlocaties, deze zullen worden afgebroken of dat gekeken zal worden naar de mogelijkheid van permanente bebouwing, mits gericht op de natuurlijke aanwas en deel uitmakend van het reguliere woningbestand van de woningcorporatie. Een andere voorwaarde is dat verweerster niet overgaat tot de verkoop van standplaatsen. Verweerster verklaart dat zij civielrechtelijk gebonden is deze voorwaarden na te leven.

3.12 Het College overweegt als volgt. Het handelen van verweerster is een concrete toepassing van het woonwagenbeleid van het College van B&W van de gemeente Oss.

Daarom is het voor de beoordeling van dit handelen van belang om eerst vast te stellen of het College van B&W met zijn woonwagenbeleid (verboden) onderscheid maakt op grond van ras. Deze vraag komt aan de orde in een andere zaak die verzoekers bij het College hebben aangespannen. In die zaak ligt de vraag voor of het College van B&W jegens verzoekers verboden onderscheid maakt op grond van ras bij de sociale bescherming door het voeren van een zogenoemd passief 0-beleid voor woonwagenbewoning in zijn gemeente. Het College komt in deze zaak tot het oordeel dat het College van B&W hiermee jegens verzoekers direct onderscheid maakt op grond van ras (zie oordeel 2014-165, overwegingen 3.15 t/m 3.20). In lijn met dit oordeel overweegt het College dat verweerster, door het passieve 0-beleid voor woonwagenbewoning feitelijk toe te passen, ook direct onderscheid op grond van ras maakt jegens verzoekers.

3.13 Het standpunt van verweerster dat zij geen onderscheid maakt omdat zij een vrijvallende standplaats aan niemand verhuurt, treft geen doel. Zoals ook in de zaken tegen het College van B&W

is vastgesteld, bestaat de getroffen groep geheel uit personen die vanuit hun cultuur in een woonwagen willen wonen. Deze groep is homogeen van aard. Dat is in deze zaak niet anders.

3.14 Het standpunt van verweerster dat zij civielrechtelijk gebonden is aan de voorwaarden van de koopovereenkomst, treft evenmin doel. Verweerster is een zelfstandige normadressaat van de AWGB en heeft daarmee een eigen verantwoordelijkheid om deze wet na te leven. Het feit dat verweerster zich aan bepaalde koopvoorwaarden heeft geconformeerd doet aan deze verantwoordelijkheid niet af (vergelijk: College voor de Rechten van de Mens 12 december 2013, 2013-159, overweging 3.7, en 6 augustus 2012, 2012-135, overweging 3.3). Verweerster kan zich derhalve niet beroepen op het moeten naleven van onderscheidmakende koopvoorwaarden die zij met de gemeente Oss is overeengekomen.

3.15 Het College komt op grond van het voorgaande tot het oordeel dat verweerster jegens verzoekers direct onderscheid maakt op grond van ras door vrijkomende standplaatsen op de woonwagenlocatie van verzoekers niet te verhuren. Het maken van direct onderscheid is verboden tenzij een wettelijke uitzondering op het verbod van toepassing is. Voor de grond ras zijn die limitatief neergelegd in artikel 2, derde en vierde lid, AWGB. Gesteld noch gebleken is dat een uitzondering van toepassing is.

4 Oordeel

Het College voor de Rechten van de Mens spreekt als zijn oordeel uit dat Stichting Mooiland jegens [. . .] en [. . .] verboden onderscheid maakt op grond van ras door vrijkomende standplaatsen op hun woonwagenlocatie niet meer te huur aan te bieden.

Aldus gegeven te Utrecht op 19 december 2014 door mr. C.A. Goudsmit, voorzitter, drs. K.M. Buitenweg en mr. D. Ghidei, leden van het College voor de Rechten van

de Mens, in tegenwoordigheid van mr. S.B. Hester, secretaris.

mr. C.A. Goudsmit

namens deze,

prof. mr. J.C.J. Dute

collegelid

mr. S.B. Hester